

Олена Семенова

ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ Т. ШЕВЧЕНКА У ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Постать Тараса Шевченка є символом чесності, виховує вірність світлим ідеалам, прививає любов та повагу до жінки, до Батьківщини, до рідного краю. Вся його творчість, як художня так і писемна, пронизана ненавистю до гнобителів свого народу, надихає на боротьбу за щасливу долю, прагне до волі і людської гідності.

Художня спадщина великого майстра українського народу була і є під постійною увагою дослідників. Дослідженням творчості Тараса Григоровича Шевченка займалися багато вчених, мистецтвознавців, письменників та художників. Так, В. Касіян в своїй книзі «Офорти Тараса Шевченка» описує всі створені ним гравюри.

Проблеми образного мислення, взаємозв'язку малярської і поетичної творчості Т. Шевченка розглядалися О. Сластьоном, І. Франком, В. Бородіним, З. Тарахан-Березою, Л. Генералюк.

Тарас Григорович Шевченко був генієм своєї епохи. Творчий шлях великого митця, як художника, розпочався ще в ранньому дитинстві. Хлопчик малював вуглиною чи крейдою по стінах та лаві, в саморобних книжечках, які склалися з сірих клаптів паперу, чудернацькі візерунки, людей, тварин.

Під час служби у російського дворянина Павла Енгельгарда, в ролі придворного живописця, Тарас має змогу перемальовувати лубові картини, які знаходяться в домі господаря. Перебуваючи разом із своїм паном у Вільно навчається у професора Рустемеса. У зв'язку з подіями польського визвольного повстання 1830–1831 років, Енгельгард залишає Вільно й оселяється в Петербурзі, який був тогочасним

мистецьким та культурним центром Російської імперії. Тут для Тараса відкриваються нові краєвиди мистецького життя.

Отримавши дозвіл пана Павла Енгельгарда, Тарас Шевченко працює учнем художника-декоратора В. Ширяєва. В цей період зустрічається із своїм земляком, І. Сошенком, який порадив йому відвідувати рисувальні класи «Товариства заохочування художників», де вивчалися ази академічного мистецтва. Молодий художник удосконалює техніку роботи олівцем, починає працювати пером, створює багато історичних та міфологічних картин. Тут відбувається знайомство кріпака-Тараса із А. Жуковським, К. Брюлловим та В. Григоровичем, які в подальшому сприяють його викупу на волю.

Отримавши вільну Тарас Григорович Шевченко здобуває можливість вступити до Академії мистецтв. І вже навесні 1938 року, за клопотанням Карла Брюллова, молодого Шевченка зараховують стороннім учнем академії мистецтв. Вищий художній заклад Російської імперії дав молодому майстрові не тільки досконалі знання техніки рисунка, вміння правильно будувати композицію картини, ґрунтовні знання з анатомії, перспективи та теорії прекрасного, а й дає можливість познайомитися з мистецькою елітою тогочасного Петербургу.

Подальшу долю видатного творця можна поділити на такі періоди: навчання в Академії – розлука з Україною на 7 років; повернення на Україну – робота в Археографічній комісії при університеті; заарештований як член таємної політичної організації Кирило-Мефодіївського товариства – заборона писати та малювати; заслання – працює незважаючи на заборону; повернення із заслання – плідна творча робота[1].

На протязі всього життя він розвиває і вдосконалює свої творчі здібності, звертаючись то одного то до іншого виду образотворчого мистецтва. За своїми художницькими орієнтаціями Шевченко передусім портретист[2]. Приналежність до цього жанру образотворчого мистецтва

художник показує на протязі всього життя. Крім цього, в різні періоди свого життя, мають місце портрети, жанрові композиції, краєвиди, малюнки на біблійні, історичні, літературні сюжети, книжкові ілюстрації та чимало іншого, що залишилось у вигляді чисельних начерків, ескізів та замальовок. Значну частину творчого доробку майстра складають офорти.

Художньо-творча спадщина Тараса Григоровича Шевченка є джерелом естетичного виховання, а особливо для майбутніх вчителів образотворчого мистецтва. Адже, естетично виховувати людину означає пробуджувати в ній потужні творчі імпульси для постійного прагнення до нового, незвіданого. Творчі роботи великого художника викликають у глядачів співпереживання, схвильованість, душевний настрій, захоплення, розчарування. Всі ці чинники відносяться до естетичного виховання.

Отже, естетичне виховання у творчості Тараса Шевченка полягає у розвитку системи духовних цінностей: віра людини, виховання гуманності, боротьба за справедливість, людяність, утвердження добра. Його творчість пов'язана із життям простого люду і тому досить влучно передає внутрішні почуття людини. Завдяки неповторності його твори здатні переживати епохи, впливаючи на пробудження добрих, розумних начал у людини. Ніколи не старіє мистецтво, якщо воно відкриває нове у житті, якщо його зміст несе у собі високі ідеали краси.

Список використаних джерел:

1. Орлова Н. І. Шевченко-художник. Бібліографічний покажчик (1839 – 2012): У 2 т. / упоряд.: Н. І. Орлова, Л. І. Буряк, Б. А. Короленко. – Т. 1. – К.: ДП НВЦ «Пріоритети», 2013. – 434 с.

2. Негода Б. М. Мистецька спадщина Т. Г. Шевченка. [електронний ресурс] / Б. М. Негода. – Режим доступу:

<http://www.kafedra-odpmirtm.org.ua/index.php/sciencework/72-2013-11-23-20-15-31/2012-01-14-11-32-46/negoda/111-shevchenko>. Назва з екрану.